

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

לקוטי שיחות

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל
שניאורסאהן

מליובאוויטש

בהעלותך

מתורגם ומעובד לפי השיחות של לקוטי שיחות חלק כה

(תרגום הפשוט)

יוצא לאור על ידי
"מכון לוי יצחק"
כפר חב"ד ב'

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ושבע לבריאה

לעילוי נשמת

איש חי ורב פעלים, איש הצדקה והחסד,
מקושר לכ"ק אדמו"ר מלך המשיח בכל מאודו ובכל נפשו,
עוסק בלהט בפירסום בשורת הגאולה והגואל
הו"ח ר' מאיר בן ר' שלמה ע"ה אביטן
נפטר כ"א סיון ה'תשע"ד
ת. נ. צ. ב. ה.
*

נדפס ע"י משפחתו שיחיו

ה"י שותף בהפצת עניני "משיח וגאולה"!!!
להקדשות ולפרטים נוספים:
טל.: 753-6844 (718) או 934-7095 (323)
אימייל: info@torah4blind.org

Be A Partner
In Spreading *Inyonei Moshiach U'geula!!!*
To Dedicate This Publication
In Honor Of Your Family Or A Loved Ones
For More Info. Call:
(718) 753-6844 or (323) 934-7095
or email: info@torah4blind.org

For this and other books on Moshiach & Geulah, go to:
<http://www.torah4blind.org>
TO DEDICATE AN ISSUE IN HONOR OF A LOVED ONE, CALL (323) 934-7095

הכתובת להשיג השיחות באינטרנט:
<http://www.torah4blind.org>

א. מדוע מוזכרת בפרשתנו עשיית המנורה?

בתחילת פרשתנו, לאחר הפסוקים: „בהעלותך את הנרות אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות“, ויעש כן אהרן אל מול פני המנורה העלה נרותיה...“, נאמר בפסוק: „וזה מעשה המנורה מקשה זהב עד ירכה עד פרחו מקשה היא כמראה אשר הראה ה' את משה כן עשה את המנורה“.

וידועה קושיית המפרשים³: הפסוקים הראשונים של הפרשה עוסקים, לכאורה, בציווי לאהרן כיצד צריכה להיות הדלקת הנרות, אשר „אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות“; ואילו על אופן עשיית המנורה כבר דובר הרבה קודם, בפרשת תרומה⁴ – ואם כן, מהי השייכות של הפסוק „וזה מעשה המנורה“ לפרשה כאן?

ומכיוון ששאלה זו מתעוררת בלימוד בדרך „פשוטו של מקרא“, לא מובן: מדוע רש"י לא מתעכב עליה בפירושו?

ב. תירוצי המפרשים ודחייתם לפי פירש"י

הרמב"ן⁵ מבאר, שטעם הכתוב „וזה מעשה המנורה“ הוא „לרמוז שצריך לדורות שתהיה מקשה כי הוא מעכב בה“.

אך עדיין אין מובן לפירוש רש"י⁶: גם דין זה שעשיית המנורה „מקשה“ אחת מעכב גם לדורות, לכאורה לא היה צריך להיכתב כאן, אלא? בפרשות הקודמות – בפרשת תרומה או

בפרשת אמור⁸?

ה„אור החיים“⁹ מסביר¹⁰, שהפסוק בא לשלול טעות בפירוש הכתובים: משמעות הפסוק „בהעלותך את הנרות“ (לפי פירושו) היא, שהנרות (=כלי הקיבול לשמן) לא היו קבועים בקני המנורה, אלא נהגו להורידם ולאחר מכן להעלותם על המנורה¹¹ – מכך היה ניתן להסיק גם לגבי שאר חלקי המנורה, שלאחר עשייתה אין חיוב שתהיה „מקשה“; והנאמר בפסוק „מקשה“ הוא רק בתחילה, אבל „אחר כך יכול לעשות כאשר יחפוץ“¹² – לכן מוסיף הפסוק „וזה מעשה המנורה מקשה...“, שהדין של „מקשה“ הוא גם לאחר מכן.

אך לא ניתן להסביר כך לפי פירוש רש"י – כי: על אף שגם לדעתו, בפירושו על התורה, יש לומר שהנרות לא היו חלק אחד עם המנורה¹³, ובמילא ניתן לומר שבכל פעם הורידו והעלו את הנרות על המנורה, ברם [נוסף על הקושי לומר, לפי פשוטו של מקרא, כי מכך שהנרות היו נפרדים ובכל יום הרכיבו והעלו אותם על המנורה – יש להסיק לגבי כל חלקי המנורה, מכיוון שבמקום הציווי על כך, בפרשת תרומה, ברור שעל כל המנורה להיות „מקשה“ (מלבד הנרות) – הרי] בפירוש הכתוב „בהעלותך“ מבאר רש"י בפירושו: „על שם שחלהב עולה כתוב בהדלקתן לשון עליה שצריך להדליק עד שתהא שלהבת עולה מאליה“. רואים בבירור, כי רש"י אינו סבור שהפירוש „בהעלותך את הנרות“ מתייחס

ומנורות כו' כתבנית אלו תעשו אותם (ל' רש"י שם). אף ש"ל (בדוחק) דהציווי הוא רק בנוגע „כתבנית אלו“, ואין נכלל בוה אופן עשייתם, כולל זה שהי' „מקשה“ וכיו"ב.
8) ובפרט דשם נאמר (כד, ג) חקת עולם לדורותיכם, והיא 'פ' מצות הנרות, כפרש"י שם, ב (וראה רמב"ן שם (הובא לקמן סעיף ד) „צורך הפרשה הזאת לשני דברים כו"ו). ולפ"ז הול"ל דין „מקשה“ – שם. וראה סוגיית הגמ' מנחות כה, א ובפרש"י ותוס' שם.
9) פרשתנו שם, ד.
10) להמ"ד (מנחות פה, ב) לא קביעי נרות.

11) וכן פירש בחוקני (בפ"י הב') ובפענח רוא כאן.
12) לשון האורח"ח שם.
13) ראה לקו"ש [המתורגם] חט"ז ע' 345. ושי"ב.

להביא את 770 הביתה!

כל מי שהיה ב-770 אי פעם, זוכר בודאי את שלל הקובצים והעלונים המחולקים בכל ליל שבת קודש

כעת ניתן להשיג את חלקם ברשת האינטרנט, אצלך בבית!

קבצים גרפיים וקבצי טקסט:

דבר מלכות: שיחות כ"ק אד"ש מה"מ מהשנים תנש"א-תשנ"ב.

יחי המלך: קונטרס שבועי, הכולל שיחות-קודש בעניני גאולה ומשיח.

המעשה הוא העיקר: לקט הוראות למעשה בפועל משיחות כ"ק אד"ש מה"מ (החל משנת תשמ"ח).

שיחת הגאולה: גיליון שבועי של ימות המשיח, בהוצאת „האגודה למען הגאולה האמיתית והשלילה“.

מעין חיי: גיליון שבועי לילדים, בהוצאת „מכון לוי יצחק“ בכפר חב"ד ב'.

האמונה הטהורה: גיליון שבועי בעניני אחרית הימים.

קבצים גרפיים בלבד:

לקוטי שיחות: שיחה מוגהת של כ"ק אד"ש מה"מ הו"ל לקראת כל שבת ב-770,

על-ידי „ועד להפצת שיחות“.

חדש לקוטי שיחות (מתורגם): שיחה מוגהת של כ"ק אד"ש מה"מ הנדפס בספרי

לקוטי שיחות, בהוצאת „מכון לוי יצחק“ בכפר חב"ד ב'.

להקהיל קהילות: גיליון שבועי מתורתו של משיח בעניני הקהלות בשבת,

בהוצאת צא"ח העולמית, ניו-יורק.

קבצי טקסט בלבד:

פנימיות: ירחון לבני הישיבות, בהוצאת מרכז את"ה בארץ הקודש.

ליקוט ניגונים: שתי חוברות על הניגונים שניגן וביאר כ"ק אד"ש מה"מ, בהוצאת קה"ת (תשנ"ב).

דרך הישרה: (אידיש) קונטרס מיוחד לילדים, הכולל שיחות-קודש בעניני גאולה ומשיח.

לעבן מיט דער צייט: (אידיש) קטעים לפרשת השבוע מתוך הספר, בהוצאת ישיבת

„אהלי תורה“, ניו-יורק.

דבר תורה: (אידיש) דף שבועי לילדים, הו"ל על-ידי מוסד חינוך „אהלי תורה“, ניו-יורק.

כמו-כן ניתן להוריד באתר את „קונטרס בית רבינו שבבבל“

ושיחת ש"פ שופטים התנש"א

מדור מיוחד לספרים וחברות באנגלית בעניני גאולה ומשיח!

האתר מנוהל ע"י הרה"ת ר' יוסף-יצחק הלוי שגלוב

וכתובתו: <http://www.moshiach.net/blind>

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

להיעשות מלכתחילה בצורה כזו, שכן כך נצטוו בעת עשיית¹⁸ המנורה.

ויש לומר כי רש"י הבהיר את התשובה לשאלה זו: על המילים „יאירו שבעת הנרות” מפרש רש"י: „ששה”¹⁹ שעל ששת הקנים שלשת המזרחיים פונים למול האמצעי הפתילות שבהן, וכן שלשת המערביים ראש²⁰ הפתילות למול האמצעי”. מכך שרש"י משנה בלשונו בפרשתנו „הפתילות .. ראשי הפתילות” – שלא כפירושו בפרשת תרומה „פי ששת הנרות” – מובן, שכאן ישנו ציווי מיוחד לאהרן: נוסף על כך שפי ששת הנרות (=הכלים שבהם השמן והפתילות) יהיו מסובים כלפי האמצעי²¹ – צריך²² אהרן להטות גם את הפתילות²³ עצמן,

להרכבת העלאת הנרות על המנורה (שאם כן, הרי אין מקור לפירושו¹⁴; הפסוק (כפשוטו) מדבר אודות „להב” – „שהלהב עולה”, והיכן בכלל הוזכרו כאן נרות).

נותר איפוא השאלה: מדוע נאמר כאן הפסוק „וזה מעשה... מקשה”¹⁵.

ג. מה הצורך לצוות שהנרות יאירו „אל מול פני המנורה”

גם צריך להבין: מהי בכלל ההוספה בפרשה „בהעלותך את הנרות אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות” – הרי ציווי זה כבר נאמר בפרשת תרומה¹⁶ „ועשית את נרותיה שבעה והעלה את נרותיה והאיר על עבר פניה”¹⁷?

יתירה מזו: מכיוון שעשיית הנרות היתה בצורה שהם פונים כלפי הנר האמצעי, כפירוש רש"י בפרשת תרומה¹⁶: „והאיר על עבר פניה – עשה פי ששת הנרות שבראשי הקנים היוצאים מצדיה מסובים כלפי האמצעי, כדי שיהיו הנרות כשתדליקם מאירים, אל עבר פניה” מוסב אורם אל צד פני הקנה האמצעי שהוא גוף המנורה” – כיצד מתאים בכלל ציווי ההדליקם באופן שיפנו לנר האמצעי, כאשר כך אמור להיות בדרך ממילא, שהרי הנרות שבקנים צריכים

(18) כמו שהקשה בדברי דוד (להט"ו) תרומה שם. וראה הערה 23.

(19) ובחוקוני גורס ברש"י „הנרות שעל כו” – אלא שהסופרים כו” וראה מושב וקנים כאן (סוף פסוק ב) בשם החוקוני.

(20) הוספה בהענין ותוספת ביאור – וקאי גם על המזרחיים.

(21) וראה גם פרש"י מגילה כא, ב ד"ה אל מול (וראה גם שוה"ג הא' להערה 23). וברמב"ם הל' ביהב"ח (פ"ג ה"ח): ששת הנרות הקבועים בששת הקנים היוצאים מן המנורה כולן פניהם לנר האמצעי של קני המנורה, ומשמע שהוא דבר שנעשה ב(מעשה) המנורה, ולא פעולה בהפתילות.

(22) אבל ראה ס' זכרון כאן (ת, ב), דברי דוד ומשכיל לדוד תרומה שם.

(23) שצריך להטות הפתילות – כן משמע גם בפרש"י מנחות צה, ב ד"ה מצדד להו, אבל לא דוקא שגם הנרות עצמן מצודדין*. אבל מפרש"י פרשתנו, שהוסיף „הפתילות שבהן .. ראשי הפתילות כו” ולא הסתפק במ"ש „ששה שעל ששת הקנים כו” פונים למול האמצעי” והי' מובן שפירושו כמ"ש בפ' תרומה, משמע דהיתה פעולה בפ"ע בהפתילות בעת שהדליק. וכ"כ בחת"ס עה"ת ריש פרשתנו**.

(* כ"ה בדפוסים שלפנינו (וכן בדפוסים הראשונים דהרמב"ם). ובקריית ספר לרמב"ם שם, שנעל קנה המנורה וכן הוא ברמב"ם שנדפס עם פירוש הר המודי (אלא דיש שם טה"ד כנראה שהתיבות לפני' שם „פניהם לצד האמצעי” ולא כלפניהם לנר האמצעי).

ואוצ"ל של קני.

(* או י"ל להיפך. שרק הנרות מצודדין ולא הפתילות. (** בבאר מים חיים (לאחי המורה"2) מפרש בפרשתנו. דהביתין, הרי עגולות ושוין לכל צד ולא רי' לנר שצדן. אלא שהכהן ממשך הפתילות כפי רצונו וזה נלמד מדהוצרך לצוות את אהרן ולא ציהה את בצלאל לעשות היכר בנרות מקום שניחו בו הפתילות. ודיינו כבתחלת ההערה. וצ"ע: נוסף לזה שבפרש"י

לעילוי נשמת
אי"א נו"נ עוסק בצ"צ
איש אמת תם וישר מלאכתו מלאכת שמים
הרה"ח הרה"ת ר' מנחם אהרן
ב"ר יוסף הכהן ע"ה
ראדאל

אהוב לבריות וחביב לכל אדם
קיבל את כולם בסבר פנים יפות
אוהב שלום ורודף שלום
זכה להיות שליח כ"ק אדמו"ר מה"מ
מסר נפשו לעניני חנוך עטה"ק
קירב משפחות רבות לתורה ומצוות
נטע הכרת הבורא ע"י גילוי נפלאות הבורא
לתלמידים הרבה באהבה
זכה לגדל ולראות בנים ובני בנים
דור ישרים יבורך
עוסקים בתורה ומצוות בדרכי החסידות
ומהם שלוחי המלך
נפטר ביום שני לסדר וטיהרו הכהן
כ"ח ניסן ה'תשע"ז
ת. נ. צ. ב. ה.
(מנוסח המצבה)

נדפס ע"י משפחתו שיחיו

שהם יפנו כלפי האמצעי, שבוזה תלוי כיצד "יאירו" (על גבי) שבעת הנרות".
אך לפי זה צריך להבין את לשון הכתוב בפרשתנו, "אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות": מכיוון שכאן ניתוסף ציווי במעשה ההדלקה של אהרן, היה הדבר צריך להיאמר בלשון ציווי לאהרן, "תאיר שבעת הנרות", ולא "יאירו" שהנרות יאירו?²⁴

ד. מחלוקת רש"י והרמב"ן

והביאור בזה – בהקדם:

בפרשות העוסקות במנורה מוצאים מחלוקת בין רש"י והרמב"ן:

(א) בפרשת אמור²⁵, בה נאמר הציווי "ויקחו אליך שמן זית זך כתית למאור להעלות נר תמיד מחוץ לפרוכת העדות באהל מועד יערוך אותו אהרן...". "כותב רש"י: "זו פרשת מצות הנרות, ופרשת ואתה תצוה לא נאמרה אלא על סדר מלאכת המשכן לפרש צורך המנורה".

ואילו הרמב"ן שם בפרשת אמור חלוק על רש"י, ומפרש כי "צורך הפרשה הזאת" (פרשת אמור) הוא לגבי הדלקת המנורה, כי "שם" (בפרשת תצוה) עוד לא אמר אלא "יערוך אהרן ובניו...". והיה במשמע על המנורה או בלא מנורה אם תשבר או תאבד... ועכשיו²⁶ אמר בפירוש "על המנורה הטהורה"²⁷ שלא ידליקו אלא על מנורה הטהורה".

זאת אומרת: לפי רש"י פרשת אמור היא הציווי של "פרשת מצות הנרות", ואילו לפי הרמב"ן היא המשך ופרט במצות הדלקת הנרות שבפרשת תצוה, שההדלקה צריכה להיות דווקא על המנורה.

(24) וכמו שהקשה באוה"ח כאן ד"ה בהעלותך. ובאוה"ח מתרץ (לשיטתו) כי הציווי רק על ההכנה (הנרות עצמן), אבל לפי המבואר בפנים לפרש"י, שהציווי כאן גם על אופן הנחת הפתילה – הקושיא במקומה עומדת.

(25) כד, ב"ג.

(26) וגם בנוגע להשמך – לדורות, כמבואר ברמב"ן שם (ובפרשתנו הוכיר בנוגע לפ' אמור – רק המובא בפנים).

(27) שם, ד.

תרומה מוכח דהנרות עצמן מצודדין. הרי גם בעצמו מפרש שם "שרי עושה לביכין עצמן כמין שגנצין שהפתיחה מונח בו".

(ב) בתחילת פרשתנו מפרש רש"י "למה נסמכה פרשת המנורה לפרשת הנשיאים? לפי שכשראה אהרן חנוכת הנשיאים... אמר לו הקדוש-ברוך-הוא חייך שלך גדולה משלהם שאתה מדליק ומטיב את הנרות".

הרמב"ן מקשה על פירוש רש"י ומפרש אחרת: כשם שהנאמר בפרשת אמור בא להוסיף על הנאמר בפרשת ואתה תצוה (שההדלקה צריכה להיות על המנורה דווקא), בדומה לכך בפרשה זו – "ובכאן כאשר השלים להזכיר הקמת המשכן השלים עוד כל דיני הנרות וצוה שיהיו שבעת הנרות כולן דולקות לדורות אל מול פני המנורה, כאשר הזכיר במעשה המנורה... לא בלתי מנורה ולא בלתי שיאירו כולם אל עבר פניה" (וכך צריך להיות גם לדורות, שלכן "לא הזכיר בפרשה הזאת "באוהל מועד" ללמד שיהיה כן במקדש...").

מהאמור עולה, כי נקודת המחלוקת בין רש"י והרמב"ן היא:

לפי רש"י ישנם שלוש פרשיות נפרדות בנוגע למנורה: הציווי בתחילת פרשת תצוה הוא חלק מהציווי וסדר מלאכת המשכן (של פרשת תרומה), בפרשת אמור הוא "פרשת מצות הנרות", ופרשתנו "בהעלותך את הנרות" הוא "פרשת המנורה" ודיניה (לא "פרשת.. הנרות" – כמו בפרשת אמור);

ואילו לפי הרמב"ן, פרשת תצוה היא פרשת מצות הדלקת הנרות, והציוויים בפרשת אמור ובפרשתנו – מהווים שניהם פרטים והשלמות לדיני הדלקת הנרות (צריכה להיות מנורה דווקא, ושהנרות יאירו על עבר פניה).

ה. לפי רש"י הפסוק העיקרי כאן הוא העוסק במנורה עצמה

מהאמור נובע כי קיים הבדל בין רש"י והרמב"ן – כיצד יתפרש הפסוק, וזה מעשה המנורה מקשה...":

לדעת הרמב"ן, מכיוון שתוכן הפרשה "בהעלותך את הנרות אל מול פני המנורה יאירו..." הוא המשך "לדיני הנרות" – הדלקת המנורה, הרי גם הסיום, הפסוק "וזה מעשה

ובפרט שהרועה¹ אהרן הכהן שבדורנו – כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו... ע"י ה"קול קורא" שלו ד"לאלתר לתשובה לאלתר לגאולה"², וההכרזה³ שצריכים רק "לצחצח את הכפתורים", ולאחרי' – ההודעה שכבר סיימו גם את זה, וצריך להיות רק "עמדו הכן כולכם"⁴ ללכת לקבל פני משיח צדקנו בגאולה האמיתית והשלימה.

הוספה בשורת הגאולה

כו.

ובכל זה קומט צו נאָכמער הדגשה בדורות האחרונים, בעקבתא ועקבתא דעקבתא דמשיחא ובפרט בדורנו זה, דער דור האחרון פון גלות . . . דוקא דער עקב שברגל, דער דור הכי אחרון, האָט דעם כח צו זיין „עולה מאלי“ און אויפהויבן די אַלע דורות שלפני זה, דורך דעם וואָס דער דור האחרון פון גלות ווערט דער דור הראשון פון גאולה – די גאולה פאַר אַלע אידן במשך כל הדורות!

ובפרט אז הרועה¹ אהרן הכהן שבדורנו – כ”ק מו”ח אדמו”ר נשיא דורנו . . . דורך זיינע „קול קורא” פון „לאלתר לתשובה לאלתר לגאולה”², און די הכרזה³ אַז מ’דאַרף נאָר „צופוצן די קנעפלעך”, און דערנאָך – די הודעה אַז מ’האָט שוין דאָס אויך פאַרענדדיקט, און עס דאַרף נאָר זיין „עמדו הכן כולכם”⁴ צו גיין מקבל זיין פני משיח צדקנו בגאולה האמיתית והשלימה.

(משיחות ש”פ בהעלותך, י”ט סיון תנש”א)

- (1) שכן נקרא אהרן במקרא מפורש „שלתת הרועים” (זכר’ יא, ח. וראה תענית ט, סע”א).
- (2) נדפסו באגרות קודש שלו ח”ה ע’ ססא ואילך. שעז ואילך. תח ואילך. ח”ו ע’ תל ואילך.
- (3) ראה שיחת שמח”ת תרפ”ט.
- (4) ראה אגרות קודש אדמו”ר מהוריי”צ ח”ד ע’ רעט. „היום יום” טו טבת. ובכ”מ.

ובכל זה מתוספת הדגשה יתירה בדורות האחרונים, בעקבתא ועקבתא דעקבתא דמשיחא ובפרט בדורנו זה, הדור האחרון של הגלות . . . דוקא העקב שברגל, הדור הכי אחרון, יש בכחו להיות „עולה מאלי” ולהעלות את כל הדורות שלפני זה, עי”ז שהדור האחרון דהגלות נעשה הדור הראשון דהגאולה – הגאולה לכל בני” במשך כל הדורות!

לקוטי

בהעלותך

שיחות

אך בשעה שאהרן הכהן קיים את הציווי „בהעלותך את הנרות אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות”, הרי בכך שכל ששת הנרות מאירים אל פני המנורה, מול נר האמצעי – ניכר לא רק שזו מנורה אחת, אלא כיצד כל הנרות הם חלק (ופרט טפל) מגופה של מנורה, נר האמצעי³¹.

ממילא מובן, כי על אף שבפועל, הציווי כאן נוגע למעשה ההדלקה של אהרן ופעולת אהרן בפתיחות³² (ולא פעולה הקשורה עם עשיית המנורה, ייצור פי הנרות) הרי שתוכנו וגדרו נוגע (גם) למנורה עצמה³³.

ולכן לא נאמר בפסוק הלשון „תאיר שבעת הנרות” בסגנון של ציווי אל אהרן, אלא „יאירו שבעת הנרות”, משום שהתוכן והגדר של הציווי „אל מול פני המנורה” הינו (לא רק דין ומצוה במעשה הדלקה של ה„גברא” (האדם), אלא) דין ב„חפצא” של המנורה.

ובכדי לבטא בבהירות ענין זה, כיצד „אל מול פני המנורה” מהווה חלק מ„פרשת המנורה” – לא מ„פרשת מצות הנרות” – מוסיף הפסוק כאן „וזה מעשה המנורה מקשה זהב עד ירכה עד פרחתה מקשה היא”; ויתירה מזו: הפסוק כאן לא מפרט בנפרד את כל חלקי המנורה, גופה של המנורה, הקנים הגביעים הכפתורים והפרחים כמו בפרשת תרומה, אלא בלשון כללית אחת „המנורה .. עד פרחתה”.

ויש לומר שזהו דיוק הלשון ברש”י „גופה של מנורה כולה וכל התלוו בה”, משום שהעיקר כאן הוא (לא) עצם העובדה ש„כולה

המנורה מקשה...” הוא פרט והשלמה לדיני הנרות – בכדי לקיים את מצות הדלקת הנרות: כשם שההדלקה צריכה להיות על מנורה דווקא (ולא „בלי מנורה”), צריכה ההדלקה להיות על מנורה שהיא „מקשה”, ואם לא הרי זה מעכב את הדלקת הנרות.

אך לפי פירוש רש”י, הקורא לפרשה „פרשת המנורה” (כאמור), נמצא, שהעיקר בפרשתנו הוא (לא הדלקת הנרות, אלא) מעשה המנורה שנאמר בפסוק „וזה מעשה המנורה מקשה...”.

אך צריך ביאור: הרי הפרשה מדברת לכאורה (בעיקר) לא אודות המנורה עצמה, אלא אודות מצות הדלקת הנרות, „אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות”?

מכך מובן, שגם הענין של „אל מול פני המנורה” נוגע (לא כל כך לקיום מצות הדלקת הנרות, אלא) לעצם גוף המנורה.

ו. ההדלקה כלפי הקנה האמצעי, מדגיש שהמנורה „מקשה אחת”

ההסבר בזה:

בפסוקים בפרשת תרומה העוסקים בעשיית המנורה, נאמר²⁸: „ועשית מנורת זהב טהור מקשה תיעשה המנורה ירכה וקנה גביעיה כפתוריה ופרחיה ממנה יהיו”. לאחר מכן נאמר בפסוק „וששה קנים יוצאים מצדיה שלשה קני מנורה מצדה האחד ושלשה קני מנורה מצדה השני”.

נמצא, כי אף שכל המנורה היתה „מקשה אחת זהב”²⁹, קיים הבדל בין הקנה האמצעי „גופה של מנורה” ובין ה„ששה קנים”: בגוף המנורה לא נראו שום חלקים נפרדים, היה בולט לעין כי מדובר בכלי ויחידה אחת; מה שאין כן בששת הקנים, למרות שעשייתם הייתה מאותה „עשת .. זהב”³⁰, אך לאחר עשיית המנורה לא היה ניכר בגלוי כיצד הם מהווים חלק אחד מ„גופה של מנורה”.

(28) כה, לא ואילך.

(29) שם, לו.

(30) ל’ רש”י פרשתנו ח, ד (ד”ה מקשה).

(31) ועפ”ו יומתק זה שרש”י לא הביא דבר האמצעי – נר מערבי – כלפי שכינה (כבמגילה שם. וכ”כ ברמב”ם שם „כנגד קדש הקדשים”) – כי עיקר ההדגשה כאן הוא לא לבאר מקום הטיית הנרות, כ”א מה שעיי”ו ניכר שששת הקנים הם אחד עם גופה של מנורה, נר האמצעי.

(32) והטעם כפי שמסיים בפרש”י „ולמה כדי שלא יאמרו לאורה הוא צריך”. וראה הערה הבאה.

(33) וזה מודגש גם בהטעם דפרש”י „שלא יאמרו לאורה הוא צריך” [וראה מפרשים (באר היטב. צידה לדרך. ועוד) דכאשר כולם פונים אל האמצעי אין האור מתפשט ומאיר (כ”כ)] וא”כ ע”י שפעולת ההדלקה היא אל מול פני המנורה, ניכר שהמנורה לא לאורה כו’ נמצא שתוכן פעולת אהרן היא לא רק הדלקת נרות – שמאיר אור, כ”א גם גמר מעשה המנורה.

מקשה אחת" מבחינת אופן העשייה (כמו בפרשת תרומה), אלא כיצד הכל הוא חלק מגוף המנורה, גופה של מנורה וכל התלוי בה".

ז. הדלקת והטבת הנרות של אהרן – חלק מחנוכת המנורה

לכאורה ניתן להקשות:

בפירושו בתחילת הפרשה מסיים רש"י, כי על כך ש"חלשה או דעתו (של אהרן) כשלא היה עמהם בחנוכה לא הוא ולא שבטו", ניהם אותו הקדוש-ברוך-הוא, "שאתה מדליק ומטיב את הנרות". כלומר שהנושא העיקרי בפרשה הוא, "מדליק ומטיב את הנרות" – כיצד זה מתיישב עם הביאור האמור שתוכן הפרשה הוא (לא עצם מעשה ההדלקה וההטבה של הנרות, אלא) – "פרשת המנורה", הנוגע לגוף המנורה? והביאור בזה:

כבר דובר פעם באריכות³⁴, כי דיבור ה' "חייך שלך גדולה משלהם) שאתה מדליק ומטיב את הנרות", אין כוונתו (רק) להדלקת הנרות של אהרן כשלעצמה (שהיא גדולה יותר מחנוכת המזבח של הנשיאים)³⁵, אלא הכוונה היא, כי זה שאתה מדליק ומטיב את הנרות הוא גדר בחנוכת המנורה: בכל שנים-עשר הימים שהנשיאים הביאו את קרבנותיהם לחנוכת המזבח – בכל שנים-עשר הימים הללו אהרן הדליק והטיב את הנרות, שזהו גדר של חנוכת המנורה (וה"ש"ך גדולה" הוא בכמה וכמה פרטים, כמבואר אז³⁶),

ועיקרו ותוכנו של ענין החנוכה הוא לא כל כך פעולת העבודה, ההקרבה וההדלקה של ה"גברא", אלא מה שבכך נפעל גמר המעשה וקדושת ה"חפצא" – המנורה, ומאפשר את המשך העבודה – הדלקת והטבת המנורה – בשלימות.

ח. אחדות – גם באופני העבודה השונים

הביאור בזה בפנימיות הענינים:

(34) לקו"ש [המתורגם] ח"ח ע' 102 ואילך.
(35) דלפ"ז קשה קושיות הרמב"ן על פרש"י. ועוד כו"כ שאלות כמשנ"ת בלקו"ש שם (ע' 101 ואילך).

הנשמה³⁶ נקראת נר, ככתוב³⁷, "נר ה' נשמת אדם", וכלל נשמות ישראל נקראים מנורה, שבמנורה יש שבעה נרות, שהינם שבע מדריגות בעבודת ה'.

ובכך ישנם שני ענינים³⁸: כפי שנשמות ישראל הינן מצד שרשן, שם "כולן מתאימות ואב אחד לכולנה"³⁹, הן עומדות כולן בהתכללות ובהתאחדות, עד שכל ישראל הם דבר אחד⁴⁰. לאחר מכן, לאחר שכל נשמה נמשכת משורשה, נעשה כל יהודי מציאות בפני עצמו, מחולק מהשני, ובכל אחד קיימות מעלותיו הפרטיות שבהתאם להם היא שליחותו "גבראתי לשמש את קוני"⁴¹.

ואלו הם שני הענינים שבמנורה:

"וזה מעשה המנורה מקשה זהב את ירכה עד פרחיה מקשה היא" – מורה⁴² על התאחדות בני ישראל כפי שהם נמצאים בשרשם – "מקשה אחת זהב טהור", הם עומדים בהתאחדות גמורה, בלי התחלקות מדריגות ביניהם⁴³.

לאחר מכן הם מתחלקים לשבעה קנים שונים, שבעה אופנים שונים בעבודת ה'.

וזה שאומר הפסוק: כיצד צריך להתבצע "בהעלותך את הנרות", כאשר כל "נר ה' נשמת אדם" מבצע את עבודתו הפרטית? – הדבר צריך להיות באופן של "אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות", שיהיה ניכר בגלוי כיצד כל עבודה פרטית של כל אחד אינה מהווה עניין שלעצמו, אלא כולם קשורים; בכל אחד ניכר כיצד עיקרה ותוכנה של עבודתו הפרטית היא – הנקודה הכללית של "אני גבראתי" לשמש את קוני", המאירה בשווה בכל אופן של עבודה.

(36) בהבא לקמן ראה דרושי בהעלותך בלקו"ת ואוה"ת. תו"א דרושי חנוכה. ועוד.
(37) משלי כ, כו.
(38) להעיר מלקו"ש [המתורגם] חכ"ג ע' 66 ואילך. וש"נ.
(39) תניא פל"ב.
(40) ראה בארוכה קונטרס אהבת ישראל. וש"נ.
(41) סוף קידושין.
(42) ראה בכמה מפרשי התורה פרשתנו – אלשיך, צרור המור, ספורנו. ובכ"ז.
(43) ראה לקו"ת פרשתנו (לג, ג) באו"א קצת.

ט. שני אופנים לפעול אחדות

ובענין זה עצמו קיימים שני אופנים: האם "וזה מעשה המנורה מקשה זהב" בא כהמשך ופרט להדלקת הנרות, כדעת הרמב"ן; או להיפך – ההדלקה "אל מול פני המנורה יאירו..." גומרת ומשלימה את מעשה המנורה, כשיטת רש"י.

בפעולת אהרן בנשמות ישראל – "בהעלותך את הנרות" – ניתן לראות כיצד היא לפי פשוטה, וכיצד היא לפי פנימיותה ומטרתה:

רש"י, שענינו פשוטו של מקרא, מפרש את פעולת אהרן "בהעלותך את הנרות" כפשוטה: הוא פועל בנשמות ישראל שכל אחת בפני עצמה תהיה בעליה, תימשך לשורשה ומקורה, שזו מדריגת אהרן – שושבינא דמטרוניאת (=שושבין האשה)⁴⁴ – המעלה את נשמות ישראל לשורשם ומקורם⁴⁵, למדריגה בה הם עומדים באופן של "מקשה אחת".

נמצא, כי תוכן הפנימי של פעולת ההדלקה הוא העלאה לבחינת מקשה. לכן לומד רש"י שעיקר הענין בפרשתנו הוא "פרשת המנורה" – מעשה המנורה, כלומר, שהמנורה היא באופן של "מקשה", ובהתאם לכך צריכה להיות גם

(44) זח"א רסו, ב. לקו"ת שם ל, א. וראה ס' הערכים חב"ד ערך אהרן ס"ד ובהגמטן שם.
(45) ראה בפרטיות בס' הערכים שם ס"ז.

הדלקת המנורה באופן של "אל מול פני המנורה" – כחלק מה"מקשה", כהשלמה לאחדות של מקשה שבמעשה המנורה.

אך הרמב"ן, שפירושו הוא לא רק "פשוטים", אלא גם "דברים נעימים ליודעי חן"⁴⁶ – סודות התורה – פירושו הוא בהתאם לפנימיות ומטרת העלאת הנרות שעליידי אהרן: תכלית העלאת נשמות ישראל הוא, הרי, כדי לפעול ולעשות דירה לו יתברך בתחתונים⁴⁷, דווקא בעולם הזה התחתון, במקום של רשות הרבים,

ומזה מובן, שהתכלית של מקשה – האחדות של ישראל כפי שהם מצד שרשם ומקורם – היא כדי להמשיך אחדות זו (גם) במקום שבו הנשמות עומדות בהתחלקות לשבעה נרות שונים, אופני עבודה שונים, שגם שם תימשך האחדות שמצד שורשם, וזה מתבטא בכך ש"אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות".

ולפי זה נמצא, שלפי הרמב"ן העיקר כאן הוא ההדלקה, אלא בכדי שההדלקה תהיה כראוי – הרי זה עליידי שבהדלקה ניכרת האחדות של "מקשה", שמצד עצם הנשמה.

(משיחת ש"פ בהעלותך תש"ל)

(46) כמו שכתב בהקדמתו לפירושו עה"ת.
(47) תנחומא נשא טז. תניא רפ"ז.

ליכות

ב"ק אדוננו מורנו זרבינו מלך המשיח

ויה"ר שעי" קיום הוראת

ב"ק אדמו"ר מלך המשיח (בשיחת ב' ניסן ה'תשמ"ח)

להכריז יחי, יקויים הבטחתו הק',

שההכרזה תפעל 'ביאת דוד מלכא משיחא'

יחי אדוננו מורנו זרבינו מלך המשיח לעולם ועד